

ČASOPIS ZA KULTURU HRVATSKOGA KNJIŽEVNOG JEZIKA
IZDAJE HRVATSKO FILOLOŠKO DRUŠTVO
GOD. 41, BR. 2, 41-80, ZAGREB, PROSINAC 1996.

U ovome broju

 ovaj je broj raznolik kao obično i ne bismo o njemu posebno govorili da nije dvaju članaka o kojima je potrebno reći nekoliko riječi, više da upozorimo zainteresirane čitatelje, nego da opširnije komentiramo sam problem. To su dva polemička članka o našoj akcentuaciji, članak S. Vukušića i članak suautorâ I. Škarića, Đ. Škavić i G. Varošaneć-Škarić.

Akcentuacija je prilično zanemareno normativno područje, a za njegovanje jezične kulture važno kao i sva ostala. U previrno vrijeme kultura često stradava, a s njom i jezična. Čini se da u naše doba najviše stradava naglasna kultura. Tomu doprinosi i to što je prilično prošireno mišljenje da je naglasna norma za jezičnu kulturu nevažna, da se i ne isplati truditi da se njome ovlada, da književne naglasne norme zapravo i nema jer da je naš naglasni sustav u kaotičnome stanju, da je sve sporno. Mislim da je to mišljenje sasvim krivo ma koliko bilo prošireno. Glavnina je norme jasna i nesporna, recimo i do osamdeset posto, a sporna je znatna manjina, a među tima su na prvom mjestu neke posuđenice. To je područje zaista previrno, a ni teoretski pristup nije dovoljno usuglašen. Zato je korisno da se o tome području raspravlja, a dobro je što su se rasprave dohvatili autori koji sami pišu akcentološke priručnike, jer će tako svoja gledišta provjeriti prije završetka svojih knjiga i to može pripomoći da one budu bolje.

S. B.

Uloga časopisa *Jezik* u hrvatskome jezikoslovlju

Dalibor Brozović

1. *Jezik* jučer i danas

Danas obilježavamo tri događaja iz povijesti i današnjice našega časopisa, časopisa *Jezik*. Treba se dakle odlučiti o kojem valja govoriti. O otvorenju i blagoslovu prve prave uredničke sobe ne znam što bih mogao reći — danas sam prvi put ovdje. I sretan sam zbog onoga što vidim. O trideset i tri godine urednikovanja Stjepana Babića govorit će sljedeći govornik, nećemo se valjda ponavljati. To znači da preostaje druga točka našega današnjeg rasporeda, kojom se obilježava »izlazak sedamtisućite stranice časopisa« (misli se, naravno, na *Jezik*). Ta je brojka bez sumnje impozantna, čemu se svi iskreno i iz svega srca radujemo. I ponosni smo na tu brojku. Ali kako se o samim brojkama nema mnogo šta pričati, zadržat ću se na onome što je sadržaj tih sedam tisuća stranica. A to je upravo i naslov mojega današnjeg izlaganja.

Tih sedam tisuća stranica, to su četrdeset tri godišta *Jezika*, od jeseni god. 1952. do ljeta 1996. (s prekidom u godištu 1960/61, o čem će još biti riječi). Protekla četrdeset i tri godišta *Jezika* odražavaju gotovo sve što je bilo plodno i vrijedno u više od četiri desetljeća kroatističkih nastojanja, prvenstveno što se tiče hrvatskoga književnog jezika, hrvatskoga jezičnog standarda uopće. Tu su opredmećeni najbolji kroatistički naponi Hrvatskoga filološkog društva i njegova najdjelatnijeg dijela, Zagrebačkoga lingvističkog kruga (koji je, na žalost, poznat i priznavan mnogo manje nego što to zaslužuje). O tome dakle valja govoriti, ali prvo želim raščistiti s jednom neugodnom epizodom koja je gotovo neposredno prethodila našem slavlju, beznačajnom epizodom, no zbog manje upućenoga općinstva ne bi je trebalo ostaviti bez ikakva činjeničnog odgovora.

2. Jedna neugodna, beznačajna, ali nezanemariva epizoda

Radi se o napisu koji je pod naslovom »Bezimen jezik. Časopis bez nužne naznake« objavljen u splitskome periodiku *Dan – Dalmatinske novine*, u broju od 12. svibnja ove godine (str. 19). Nadnaslov je bombastičan: »Nastavak jugoslavenske prakse nijekanja hrvatstva«. I to bi se imalo odnositi upravo na *Jezik*! Zapravo, prije svega na njegova glavnog urednika, kojemu upravo danas obilježavamo trideset i tri godine urednikovanja, od toga dvadest i šest godina u svojstvu glavnoga urednika. Ali odnosi se ipak i na sam *Jezik*, jer ako je njegov urednik provodio jugoslavensku praksu te nijekao hrvatstvo, a nastavio tako djelovati i nakon našega državnog osamostaljenja, onda se to bez sumnje moralo odraziti i u samome časopisu. Suradnici *Jezika* morali bi sami sebe ozbiljno zapitati kako da to do sada nisu primijetili i kako su mogli biti sudionicima u takvoj radbi.

Što je sadržaj toga napisa? Prije svega, prešutno se polazi od postavke kako je prirodno očekivati da se časopis tipa *Jezika* zove imenom jezika kojemu je posvećen,¹ pa je zato trebalo u slobodnoj Hrvatskoj promijeniti naziv *Jezik* u *Hrvat-*

¹ To baš i nije tako prirodno očekivati — koliko imam uvida u to, većinom nije ime jezika u nazivu časopisa koji bi odgovarao našem *Jeziku*, primjerice *Lingua nostra* (Naš jezik — Italija), *Muttersprache* (Materinski jezik — Njemačka; *Deutsche*